

Sygn. akt II Cz 112/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Terpiłowska

Sędziowie: SO Jerzy Dydo

SO Aleksandra Żurawska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2017 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. M.

przy udziale K. Ż., M. O., T. B., R. D., G. R., H. P., R. Ż., D. Ś. i R. B.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek zażalenia R. B. na pkt. III b postanowienia Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 17 listopada 2016 r., sygn. akt I Ns 496/15

postanawia:

I. **oddalić zażalenie;**

II. **przyznać kuratorowi dla nieznanej z miejsca pobytu uczestniczki postępowania R. B. – adv. Ł. Ś. od Skarbu Państwa - Sądowi Rejonowego w Świdnicy kwotę 221,40 (dwieście dwadzieścia jeden złotych czterdzieści groszy) zawierającą podatek Vat tytułem wynagrodzenia w postępowaniu zażaleniowym;**

III. **nakazuje uczestniczce postępowania R. B. uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego w Świdnicy kwotę 221,40 (dwieście dwadzieścia jeden złotych czterdzieści groszy)zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.**

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt. III postanowienia z dnia 17 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy w Świdnicy nakazał uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego w Świdnicy: w pkt III a wnioskodawcy M. M. kwotę 903,82 zł, w pkt III b uczestniczce postępowania R. B. kwotę 1.285,82 zł. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd pierwszej instancji wskazał, że o kosztach postępowania orzekł stosownie do art. 520 § 3 k.p.c., skoro stanowiska uczestników postępowania były sprzeczne. Wnioskodawca żądał bowiem stwierdzenia nabycia spadku zgodnie z drugim testamentem, kurator uczestniczki postępowania R. B. zgodnie z pierwszym, zaś pozostali uczestnicy postępowania pozostawiali tą kwestię ocenie Sądu lub wskazywali na nieważność obu testamentów i zasadność zastosowania dziedziczenia ustawowego. Ostatecznie Sąd rozstrzygnął zgodnie z trzecim z w/w żądań. Zatem wynikłe koszty sądowe winny obciążać tych uczestników postępowania, z działaniem których wiązała się konieczność ich wydatkowania. Z tego zaś wynika, że koszty związane z wynagrodzeniem biegłych sądowych oceniających ważność testamentów oraz wynagrodzenie świadka testamentu winny obciążać w równym stopniu

wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania R. B.. Sąd dokonał zatem rozliczenia kosztów związanych z utraconym zarobkiem świadka E. B. – 81,26 zł, wynagrodzeniem biegłych sądowych za sporządzenie pisemnej opinii – 2x703,34 zł = 1.406,68 zł oraz wynagrodzeniem biegłych sądowych za sporządzenie pisemnej opinii uzupełniającej – 2x159,85 zł = 319,70 zł pomiędzy wnioskodawcą a uczestniczką postępowania R. B. i mając na uwadze, że wymienieni wzajemnie kwestionowali ważność testamentów sporządzonych przez spadkodawcę N. Ż. uznał, że koszty te winni ponieść w równym stopniu. Ponadto zaś R. B. obciążały koszty przyznane reprezentującemu ją kuratorowi ustanowionemu dla osoby nieznanej z miejsca pobytu.

Zażalenie na powyższe postanowienie w zakresie pkt. III b wniosła uczestniczka postępowania R. B. zarzucając zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 520 § 3 k.p.c. poprzez jego niesłuszne zastosowanie, a w konsekwencji obciążenie w równym stopniu wnioskodawcy oraz uczestniczki postępowania kosztami postępowania.

Z uwagi na powyższe, Skarżąca wniosła o zmianę postanowienia w zaskarżonej części przez obciążenie wnioskodawcy w całości kosztami postępowania, względnie o nieobciążenie uczestniczki kosztami postępowania w oparciu o art. 102 k.p.c. Nadto wniosła o zasądzenie na rzecz kuratora kosztów pełnienia funkcji kuratora dla nieznanej z miejsca pobytu uczestniczki postępowania wedle norm przepisanych, które nie zostały pokryte w całości ani w części.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawca wniósł o jego oddalenie w całości.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie podlegało oddaleniu.

Należy jedynie zaznaczyć, iż zażalenie zostało złożone jedynie przez uczestniczkę postępowania i kwestionuje zasadę na podstawie, której Skarżąca – uczestniczka postępowania została obciążona kosztami.

Przepis art. 520 § 1 k.p.c. wyraża ogólną regułę orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego. Stanowi on, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Wyjątki od tej zasady regulują § 2 i § 3 tego artykułu pozwalające na stosunkowe rozdzielenie kosztów lub włożenie ich na jednego z uczestników w całości albo obciążenie uczestnika obowiązkiem zwrotu kosztów poniesionych przez innego uczestnika, jeśli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub ich interesy są sprzeczne (art. 520 § 2 k.p.c.), lub też na włożenie na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, albo który postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie, obowiązku zwrotu kosztów poniesionych przez innego uczestnika, w sytuacji gdy interesy uczestników są sprzeczne (art. 520 § 3 k.p.c.). Przez koszty związane z własnym udziałem w sprawie należy rozumieć koszty związane z podejmowaniem określonych czynności procesowych w interesie tego uczestnika. O sprzeczności interesów można mówić wówczas, gdy prowadzone postępowanie zbliżone jest do procesu w tym sensie, że uwzględnienie stanowiska jednego z uczestników powoduje pozbawienie określonych praw innych uczestników. Nie powinno zatem ulegać wątpliwości, że w sprawie stwierdzenie nabycia spadku, w której występował spór co do ważności testamentów, interesy uczestników są sprzeczne (zob. M. Manowska. „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz”, TOM II art.506-1217, red. Wolters Kluwer, wydanie 3, Warszawa 2015).

Zarówno wnioskodawca jak i uczestniczka postępowania R. B. wnieśli o stwierdzenie nabycia spadku zgodnie ze sporządzonymi testamentami. Pozostali uczestnicy postępowania pozostawili tę kwestię ocenie Sądu wskazując na nieważność testamentów i zasadność zastosowania dziedziczenia ustawowego. Dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego tj. przesłuchaniu świadków, wnioskodawcy, uczestników, przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych Sąd rozstrzygnął zgodnie z żądaniem uczestników postępowania dziedziczących na podstawie ustawy. W konsekwencji całego toczącego się postępowania wnioski zarówno wnioskodawcy jak i uczestniczki R. B. o stwierdzenia nabycia praw do spadku zgodnie ze sporządzonymi (różnymi) testamentami nie zostały uwzględnione.

Biorąc pod uwagę powyższe, słusznie Sąd pierwszej instancji obciążył wnioskodawcę oraz uczestniczkę postępowania R. B. kosztami sądowymi, które winna jest ponieść strona, z działaniem której wiązała się konieczność ich wydatkowania. Niewątpliwie koszty związane z wynagrodzeniem biegłych sądowych oceniających zdolność testowania

spadkodawcy oraz wynagrodzenie świadka testamentu winny obciążyć w równym stopniu strony, które dochodziły stwierdzenia nabycia spadku na podstawie sporządzonych testamentów. Ponadto prawidłowo Sąd Rejonowy obciążył także uczestniczkę R. B. kosztami przyznanymi reprezentującemu ją kuratorowi. Uczestniczka postępowania nie korzystała w toku postępowania ze zwolnienia od kosztów a tylko w takiej sytuacji nie obciążałaby ją konieczność poniesienia wydatków poczynionych w sprawie na wynagrodzenie kuratora. Podmiotowe zwolnienie przewidziane treścią art. 96 ust 1 pkt 5 i zasady ich zwrotu przewidziane treścią art. 113 ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 623, t.j.) odnoszą się jedynie do kuratora i opłat od których w związku z podejmowanymi czynnościami jest zwolniony.

Odnosząc się zaś do wniosku uczestniczki postępowania R. B. o nieobciążanie jej kosztami niniejszego postępowania Sąd Okręgowy wskazuje, że przepis art. 102 k.p.c. przewiduje, iż jedynie w szczególnych okolicznościach można zastosować zasady słuszności. Przepis ten może znaleźć zastosowanie również w postępowaniu nieprocesowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2012-03-02, II CZ 170/11, Legalis). Sam fakt jednakże, iż nieznanne pozostawało miejsce pobytu uczestniczki postępowania nie jest wystarczające do oparcia rozstrzygnięcia o kosztach postępowania na powołanym przepisie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, stosownie do treści art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., orzekł jak postanowieniu.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. obciążając obowiązkiem ich poniesienia uczestniczkę postępowania, która zainicjowała to postępowanie – R. B.. Dla nieznanego z miejsca pobytu uczestniczki postępowania ustanowiony został w toku procesu kurator w osobie adwokata (postanowienie z dnia 21 lipca 2015r.). Kuratorowi przysługuje wynagrodzenie za wykonane czynności również w postępowaniu zażaleniowym. Wysokość wynagrodzenia została ustalona w kwocie 221,40 zł na podstawie § 1 ust 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej z dnia 13 listopada 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 1476) w zw. z § 6 pkt. 2 w zw. z § 10 ust 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.) wraz z podatkiem Vat. Wynagrodzenie zostało tymczasowo przyznane od Skarbu Państwa – a uczestniczce postępowania nakazano zwrot tych należności.

(...)